

Hlava V Organizace Úřadu

§ 30 (Zaměstnanci Úřadu)

- (1) Zaměstnanci Úřadu jsou předseda, inspektoři a další zaměstnanci.
- (2) Kontrolní činnost Úřadu provádějí inspektoři a pověřeni zaměstnanci (dále jen „kontrolující“).
- (3) Na zaměstnance Úřadu se vztahují ustanovení zákoníku práce, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- (4) Předseda Úřadu má nárok na plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako prezident Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona.^{26a)}
- (5) Inspektoři Úřadu mají nárok na plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako členové Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona.^{26a)}
- (6) Platové poměry zaměstnanců Úřadu, s výjimkou předsedy a inspektorů se řídí právními předpisy upravujícími platové poměry zaměstnanců orgánů státní správy.²⁸⁾
- (7) Zaměstnancům Úřadu, s výjimkou předsedy a inspektorů přísluší náhrada cestovních výdajů podle zvláštního právního předpisu.²⁹⁾

^{26a)} Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸⁾ Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č.253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹⁾ Zákon č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů.

K odst. 1

1. Podle § 30 odst. 1 jsou zaměstnanci Úřadu předseda, inspektoři a další zaměstnanci. Podle § 33 odst. 4 je inspektorů sedm. Podle výroční zprávy za rok 2013 počet zaměstnanců Úřadu ke dni 31. 12. 2013 činil 100.

2. Zásady organizace a řízení Úřadu, působnost útvarů a jejich vzájemné vztahy, jakož i organizační strukturu Úřadu upravuje **směrnice č. 6/2014, organizační řád**. Směrnice zřizuje útvary jako vnitřní organizační jednotky, u nichž se uplatňují čtyři stupně řízení, a to: a) úřad, b) sekce, c) odbor nebo inspektorát a d) oddělení nebo kancelář. Sekci řídí náměstek, odbor nebo inspektorát řídí ředitel, oddělení nebo kancelář řídí vedoucí. V kontrole se uplatňuje jeden stupeň řízení, a to inspektor – kontrolní skupina. **Předseda** Úřadu řídí následující zaměstnanec: a) inspektory (INS1 až INS7), s výjimkou kontroly, b) náměstky, c) tiskového mluvčího, d) bezpečnostního ředitele (UI) a e) interního auditora (AUDIT). Předseda řídí vedoucí útvarů: a) tiskového odboru (TISK), b) odboru legislativy

a zahraničních vztahů (LZV) a c) ekonomického a provozního odboru (EPO). Ekonomický a provozní odbor tvoří tyto oddělení: a) oddělení vnitřní správy (OVS), b) ekonomické oddělení (EKON) a c) provozní oddělení (PROV). Předseda řídí kancelář předsedy (KPRE). **Sekci dozorových činností (SDČ)** řídí náměstek sekce dozorových činností (NDČ) a tvoří ji devět odborů, a to a) odbor analýzy a zpracování informací ve veřejném sektoru (AZI), b) odbor správních činností (SPR), c) právní odbor (PO), d) odbor pro styk s veřejností (VER), který se člení na dvě oddělení [1. oddělení stížností a konzultací (SKO) a 2. oddělení příjmu podání (POD)], e) registrační odbor (REG) a f) inspektoráty 1 až 4 (INSP 1 – 4). **Sekce informatiky a základních identifikátorů (SIZI)** zahrnuje dva odbory, a sice a) odbor základních identifikátorů (ORG) a b) odbor informatiky (INF). Náměstek sekce informatiky a základních identifikátorů (NIZI) má funkci bezpečnostního správce v oblasti informačních systémů (SEC). Organizační řád počítá se zřízením **poradních a odborných orgánů**, kterými jsou a) pracovní porady, b) zvláštní komise a c) odborné komise. Zvláštními komisemi jsou komise rozkladová a škodní a likvidační. Rozkladová komise je zřízena podle § 152 odst. 3 spr. řádu a projednává návrhy na rozhodnutí předsedy o rozkladu podaném proti rozhodnutí podle zákona o ochraně osobních údajů a dalších právních předpisů upravujících správní řízení, včetně kontrolního, v nichž Úřad rozhoduje. Je též zvláštní komisí podle § 108 daňového řádu. Odbornými komisemi jsou komise sociální a pro veřejné zakázky a redakční rada. Formální zakotvení předmětná směrnice poskytuje též **poradě vedení a kolegiu pro projednání námitek** coby poradnímu a odbornému orgánu předsedy.

K odst. 2

3. Podle § 30 odst. 2 kontrolní činnosti Úřadu provádějí inspektoři a pověření zaměstnanci (dále jen „kontrolující“).

4. Toto ustanovení souvisí s § 29 odst. 1 písm. a), podle něhož Úřad provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů, a § 33 odst. 3, který stanoví, že inspektor vykonává kontrolu, řídí kontrolu, vypracovává kontrolní protokol a provádí další úkony, jež souvisejí s úkoly Úřadu. S inspektory spolupracují čtyři samostatná oddělení inspektorátu. Předseda Úřadu je nicméně povolán k tomu, aby *ad hoc* pověřil účastí na kontrole jakéhokoli ze zaměstnanců Úřadu. Totožnost kontrolující prokazují průkazem podle § 38 odst. 5 písm. a) zák. o ochraně os. údajů a nařízení vlády č. 277/2011 Sb.

5. Komentované ustanovení označuje za kontrolující inspektory a pověřené zaměstnance, přičemž pomocí argumentu *a contrario* lze dovozovat, že kontrolujícím nemůže být samotný předseda. Není vyloučeno argumentovat tím, že by kvůli své podjatosti nemohl rozhodovat o eventuálních námitkách podaných proti kontrolnímu protokolu, přičemž tuto rozhodovací pravomoc nelze přenést na nikoho jiného (Kučerová, A. a kolektiv. *Zákon o ochraně osobních údajů*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 327).

6. V této souvislosti se patří připomenout rozsudek Nejvyššího správního soudu **2 As 58/2007**. Nejvyšší správní soud se v této věci ztotožnil se žalovaným v názoru, že v demokratickém právním státě není vhodné, aby tatáž osoba posuzovala žádost o informaci a následně by též rozhodovala o odvolání proti svému odmítavému rozhodnutí, a dovedil, že takovým způsobem je smysl odvolání jako opravného prostředku výrazným způsobem popřen. Tato hlediska se přiměřeně uplatní též ve vztahu k otázce, zda předseda Úřadu může být kontrolujícím (tj. zda může nastat ve své podstatě situace „dvojinstančnosti jednoho orgánu“, která se může spojovat s námitkou zjevně bezúčelného opravného prostředku).

K odst. 3

7. Podle ustanovení § 30 odst. 3 zák. o ochraně os. údajů se na zaměstnance Úřadu vztahují ustanovení zákoníku práce, pokud tento zákon (zákon o ochraně osobních údajů) nestanoví jinak. Mimo dosah zákoníku práce se nacházejí konkretizované otázky pracovního poměru předsedy Úřadu a inspektorů Úřadu upravené v § 30 odst. 4 a 5, § 32 a § 33 zák. o ochraně os. údajů. Pracovní poměr ostatních zaměstnanců se řídí zákoníkem práce, přičemž § 30 odst. 6 a 7 zák. o ochraně os. údajů jsou již obsoletní, neboť v poznámkách pod čarou odkazují na zákony zrušené zákoníkem práce. Zákon č. 250/2014 Sb. s účinností k 1. 1. 2015 v souvislosti se zákonem o státní službě § 30 odst. 3 zák. o ochraně os. údajů v tomto znění ruší.

K odst. 4

8. § 30 odst. 4 upravuje s poukazem na zák. č. 236/1995 Sb. nároky předsedy Úřadu (plat, náhradu výdajů a naturální plnění), které jsou shodné jako u prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu. Zákon č. 250/2014 Sb. s účinností od 1. 1. 2015 doplňuje nároky o odchodné a tato ustanovení označuje jako odst. 3.

9. Podle § 22 zák. č. 236/1995 Sb. prezidentu Nejvyššího kontrolního úřadu náleží **plat** určený z platové základny násobené platovým koeficientem ve výši 2,50.

10. Podle § 3 odst. 2 zák. č. 236/1995 Sb. se plat určí jako součin platové základny a platového koeficientu stanoveného v závislosti na odpovědnosti a náročnosti vykonávané funkce. Plat se zaokrouhluje na 100 Kč nahoru. Výši platové základny pro příslušný kalendářní rok vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením. Podle § 3a téhož zákona od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2014 činí platová základna pro představitele 51 731 Kč.

11. Podle § 23 upravujícího **náhrady výdajů** předsedovi Úřadu náleží víceúčelová paušální náhrada podle § 5 odst. 1 písm. a), c) a f) [tzn. výdaje na reprezentaci, výdaje na dopravu veřejnými hromadnými dopravními prostředky, s výjimkou letecké dopravy, při tuzemských cestách, výdaje na stravování při tuzemských cestách], a to ve výši 37 % platové základny, dále náhrada prokázaných výdajů podle § 5 odst. 1 písm. d), e), h) a ch) [výdaje na leteckou dopravu při tuzemských cestách, výdaje na dopravu při zahraničních cestách, výdaje na ubytování při tuzemských a zahraničních cestách] a konečně náhrada výdajů podle § 5 odst. 1

písm. g) [výdaje na stravování a některé další výdaje při zahraničních cestách] ve výši určené násobkem sazby stanovené zvláštním předpisem pro zaměstnance v pracovním poměru; násobek sazby činí u předsedy Úřadu 3,0. Pokud jde o výdaje podle § 5 odst. 1 písm. g), uplatní se úprava obsažená v § 179 a § 180 zákoníku práce.

12. Předsedovi Úřadu náleží též **naturální plnění** podle § 24 zákona č. 236/1995 Sb., a to podle § 6 odst. 1 písm. a) (užívání služebního vozidla s řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k osobní dispozici), § 6 odst. 1 písm. d) (užívání přiměřeně vybaveného bytu) bez nároku na úhradu výdajů spojených s užíváním bytu a podle § 6 odst. 1 písm. i) (zřízení a užívání jedné účastnické telefonní stanice).

K odst. 5

13. Podle § 30 odst. 5 inspektoři Úřadu mají nárok na plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako členové Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. Dle zák. č. 250/2014 Sb. se odst. 5 označuje jako odst. 4.

14. Podle § 20 zák. č. 236/1995 Sb. členu Nejvyššího kontrolního úřadu (resp. inspektorovi Úřadu) náleží **plat** určený z platové základny násobené platovým koeficientem ve výši 1,52. Podle § 3 odst. 2 tohoto zákona se plat určí jako součin platové základny a platového koeficientu stanoveného v závislosti na odpovědnosti a náročnosti vykonávané funkce. Plat se zaokrouhluje na 100 Kč nahoru. Výši platové základny pro příslušný kalendářní rok vyhláshuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělení. Podle § 3a téhož zákona od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2014 činí platová základna pro představitele 51 731 Kč. Podle § 23 upravujícího **náhrady výdajů** inspektorům Úřadu náleží víceúčelová paušální náhrada podle § 5 odst. 1 písm. a), c) a f) [tzn. výdaje na reprezentaci, výdaje na dopravu veřejnými hromadnými dopravními prostředky, s výjimkou letecké dopravy, při tuzemských cestách, výdaje na stravování při tuzemských cestách], a to ve výši 30 % platové základny, dále náhrada prokázaných výdajů podle § 5 odst. 1 písm. d), e), h) a ch) [výdaje na leteckou dopravu při tuzemských cestách, výdaje na dopravu při zahraničních cestách, výdaje na ubytování při tuzemských a zahraničních cestách], a konečně náhrada výdajů podle § 5 odst. 1 písm. g) [výdaje na stravování a některé další výdaje při zahraničních cestách] ve výši určené násobkem sazby stanovené zvláštním předpisem pro zaměstnance v pracovním poměru; násobek sazby činí u inspektorů Úřadu 2,5. Pokud jde o výdaje podle § 5 odst. 1 písm. g), uplatní se úprava obsažená v § 179 a § 180 zák. práce.

15. Inspektorům Úřadu náleží též **naturální plnění** podle § 24 zák. č. 236/1995 Sb., a to § 6 odst. 1 písm. d) [užívání přiměřeně vybaveného bytu] bez nároku na úhradu výdajů spojených s užíváním bytu.

16. Platové poměry ostatních zaměstnanců podléhají úpravě obsažené v zákoníku práce.

K odst. 6 a odst. 7

17. Normy včleněné do § 30 odst. 6 a 7 jsou obsoletní, neboť právní předpisy, na které odkazují poznámky pod čarou, již byly zrušeny zákoníkem práce. Zákoník práce upravuje platy a mzdy zaměstnanců v části šesté hlavě třetí, resp. cestovní náhrady v části sedmé hlavě třetí.

18. Zákon č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě, tj. zákona č. 234/2014 Sb. obě tato ustanovení ruší s účinností ke dni 1. 1. 2015. Zákon č. 234/2014 Sb. je k návrhu prezidenta republiky předmětem přezkumu Ústavním soudem v řízení vedeném pod sp. zn. Pl. ÚS 21/14. Dlužno zmínit, že derogaci obou ustanovení s účinností k témuž datu předvíдалy i předchozí novelizace [srov. zákon č. 218/2002 Sb. (zkráceně služební zákon), zákon č. 309/2002 Sb. (o změně zákonů souvisejících s přijetím služebního zákona) a zákon č. 445/2011 Sb.].

Související ustanovení:

§ 2 – zřízení a působnost Úřadu, § 28 – nezávislé postavení Úřadu.

Související předpisy:

§ 179, § 180 zák. práce, – zák. č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, – nařízení vlády č. 277/2011 Sb., o stanovení vzoru průkazu kontrolujícího Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Literatura:

KUČEROVÁ, A. a kolektiv. *Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012.

§ 31**(Kontrolní činnost)**

Kontrolní činnost Úřadu se provádí na základě kontrolního plánu nebo na základě podnětů a stížností.

K § 31

1. Podle § 29 odst. 1 písm. c) zák. o ochraně os. údajů přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení. Ustanovení § 31 zák. o ochraně os. údajů výslovně zdůrazňuje, že tyto podněty a stížnosti mohou vyústit v zahájení kontroly (jde o tzv. incidenční kontroly). Dále toto ustanovení uvádí variantu provádění kontrolní činnosti na základě kontrolního plánu.

2. V této souvislosti lze připomenout stanovisko **Pl. ÚS-st. 33/11**, v němž se Ústavní soud vyslovil k pojmu kontrola. Konstatoval, že „... v teorii správního práva označuje postup orgánu veřejné moci, který zjišťuje a eventuálně posuzuje plnění povinností adresáty veřejné správy. Pojmovými znaky takových kontrol bývá možnost zahájení na základě podnětu či *ex officio*, zákonem upravený postup

zahájení, regulace práv a povinností kontrolujících pracovníků i kontrolovaných subjektů, stanovení sankcí pro porušení takových povinností, oprávnění kontrolovaného subjektu podat námitky proti kontrole apod. Podstatným znakem takové kontroly je mj. možnost jejího namátkového provedení, tedy provedení za situace, kdy kontrolující osoba *a priori* nedisponuje (konkrétním) podezřením, že kontrolovaný subjekt neplní řádně své povinnosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu 2 Aps 2/2009-52)“.

3. Stojí za zaznamenání, že zákon o ochraně osobních údajů neobsahuje bližší úpravu institutu kontrolního plánu. Přesnější je obsah § 27 zák. č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), který stanoví, že kontrolní orgán zpracuje plán kontrol, nebrání-li tomu jejich povaha nebo účel. Kontrolní orgán koordinuje obsah plánu kontrol s ostatními kontrolními orgány, je-li to v zájmu ochrany práv kontrolovaných osob a nebrání-li tomu účel kontrol.

4. Lze připomenout, že Ústavní soud se k otázce určitosti zákonné úpravy vyslovil kupř. v nálezu **Pl. ÚS 11/01**, kde konstatoval, že je na zákonodárci, aby ukládal povinnosti sice obecně formulované, avšak přiměřeně interpretovatelné; i přes lakoničnost úpravy kontrolního plánu v § 31 (zejména zákon neobsahuje odpověď na otázky ohledně procedury vzniku tohoto plánu a záruk před neobjektivním zaměřením) není přesvědčivého podkladu pro úsudek, že toto předmětné normativní řešení je protiústavní.

5. Stojí za připomenutí stanovisko Ústavního soudu **Pl. ÚS-st. 33/11**, kde se uvádí následující: „Daňové řízení a jednotlivá dílčí oprávnění svěřená správci daně v průběhu daňového řízení se ocitají mezi veřejným zájmem na stanovení a výběru daní na straně jedné a ochranou autonomní sféry jednotlivce na straně druhé. Je povinností správce daně při uplatňování jednotlivých procesních institutů, tedy i při provádění daňové kontroly, postupovat v souladu s principem proporcionality a minimalizovat zásahy tak, aby se konkrétní procesní postup nestal vůči jednotlivci nepřiměřeným a v důsledku porušujícím právo na informační autonomii jednotlivce. Za porušení těchto principů a realizaci pravomoci v rozporu s čl. 2 odst. 2 Listiny nelze považovat bez dalšího postup správce daně, který zahájí daňovou kontrolu ve smyslu § 16 zák. č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, bez konkrétními skutečnostmi podloženého podezření, že daňový subjekt nesplnil řádně daňovou povinnost.“

6. Z uvedeného stanoviska Ústavního soudu vyplývá, že nahodilý výběr kontrolovaných osob nepředstavuje bez dalšího svévoli kontrolního orgánu. Současně však nelze z tohoto stanoviska dovozovat, že zařazení určitých správců a zpracovatelů údajů do plánu kontrol umožňuje, aby docházelo k jejich opakovanému kontrolování za situace, kdy předchozí kontroly zjistily žádná či jen zanedbatelná pochybení (Ústavní soud v citovaném stanovisku konstatoval, že omezení osobní sféry jednotlivce při realizaci daňové kontroly správcem daně je nutno posuzovat z hlediska principu přiměřenosti v každém konkrétním případě tak, aby byl vyloučen svévolný postup správce daně, jako např. šikanózní postup zvolený ve věci I.

ÚS 1835/07). V této souvislosti přichází do úvahy žaloba o náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

7. Pokud jde o procedurální a formální stránku, plán kontrol Úřad vypracuje každoročně za účasti předsedy Úřadu a inspektorů Úřadu, obecná část plánu obsahuje seznam priorit, zvláštní část vymezuje kontrolní činnosti, označuje jejich věcné zaměření a časové zařazení a uvádí rovněž inspektora, který kontrolu provede. Kontrolní plán je dostupný na základě zákona o svobodném přístupu k informacím.

8. Pravidla kontroly obsahují § 37 až 40a, resp. zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Citovaná judikatura:

Ústavní soud:

stanovisko pléna ze dne 8. 11. 2011 sp. zn. Pl. ÚS-st. 33/11.

Související ustanovení:

§ 29 odst. 1 písm. a) a c) – věcná působnost Úřadu.

Související předpisy:

kontrolní řád.

§ 32 Předseda Úřadu

(1) Úřad řídí předseda, kterého jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu Parlamentu České republiky.

(2) Předseda Úřadu je jmenován na dobu 5 let. Může být jmenován maximálně na 2 po sobě jdoucí období.

(3) Předsedou Úřadu může být jmenován pouze občan České republiky, který

a) je způsobilý k právním úkonům,

b) je bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem³⁰⁾ a jeho znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti jsou předpokladem, že bude svoji funkci řádně zastávat,

c) má ukončené vysokoškolské vzdělání.

(4) Bezúhonnou je pro účel tohoto zákona fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin nebo i trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

(5) S výkonem funkce předsedy Úřadu je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a členství v politických stranách a hnutích.

(6) Předseda Úřadu nesmí zastávat jinou placenou funkci, být v dalším pracovním poměru ani vykonávat výtěžnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

(7) Z funkce je předseda Úřadu odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování.

(8) Z funkce může být předseda odvolán také tehdy, jestliže nevykonává po dobu 6 měsíců svoji funkci.

³⁰⁾ Zákon č. 451/1991 Sb.

K odst. 1

1. Pokud jde o pozici předsedy Úřadu, lze připomenout, že Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku **4 As 57/2005** uvedl, že: „V řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se předseda tohoto úřadu nestává žalovaným, neboť jeho pravomoc rozhodovat o rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutí jmenovaného úřadu vyjadřuje pouze funkční postavení v rámci vnitřní organizace ústředního orgánu státní správy, aniž by založilo jeho procesní subjektivitu ve smyslu zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního.“ Rovněž v navazující judikatuře Nejvyšší správní soud konstatoval, že žalovaným v soudním řízení správním má být Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, a nikoli jeho předseda.

2. Předseda Úřadu tudíž není samostatným správním úřadem, neboť není takto v souladu s čl. 79 odst. 1 Ústavy zřízen.

3. Předseda Úřadu rozhoduje ve druhém stupni [§ 152 spr. řádu, § 14 zák. č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád); srov. § 18 zák. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole], a to ve věci rozkladu proti rozhodnutí o uložení pokuty za porušení povinností (přestupky a jiné správní delikty) podle zákona o ochraně osobních údajů [srov. § 29 odst. 1 písm. f), § 44–46], rozhodnutí o nepovolení zpracování (srov. § 17 odst. 1), rozhodnutí o nepovolení předání osobních údajů do zahraničí (srov. § 27 odst. 4), opatření k odstranění zjištěných nedostatků (srov. § 40), resp. v dalších věcech podle zvláštních právních předpisů. Dále se předseda Úřadu podílí na procesu přijetí kontrolního plánu (srov. § 31). Předseda jedná za Úřadu navenek, přičemž je namístě rozlišovat *acta iure imperii* (výkon státní moci) a *acta iure gestionis* (kdy činí jednání soukromoprávní povahy, kupř. v oblasti majetkové či personální); v posledně jmenované oblasti není vyloučeno, aby předseda Úřadu výkonem těchto činností pověřil některého ze zaměstnanců Úřadu.

4. Proces jmenování předsedy Úřadu upravuje zákon č. 107/1999 Sb., o jednání Úřadu Senátu, jmenovitě podle přílohy č. 2. Článek 6a „Nominace podle zvláštních předpisů“ stanoví, že navrhopvat jednotlivé kandidáty pro nominace prováděné Senátem podle zvláštních předpisů jsou oprávněni senátoři, nestanoví-li zvláštní

předpis jinak. Stanoví-li zvláštní předpis pro výkon funkce, do níž je kandidát navrován, zvláštní podmínky, jsou součástí návrhu doklady ověřující splnění těchto podmínek (pozn. v rozhodných souvislostech jde o § 32 odst. 3 až 6). Návrhy se podávají písemně volební komisi Senátu. Volební komise ověří, zdali osoby, které mají být Senátem navrženy do funkce podle zvláštních předpisů, splňují podmínky stanovené zvláštním předpisem. Lhůtu pro podávání návrhů pro nominace prováděné Senátem podle zvláštních předpisů stanoví organizační výbor. Po uplynutí lhůty pro podání návrhů předloží volební komise podané návrhy bezodkladně organizačnímu výboru a současně je rozešle všem senátorům a senátorským klubům. Předseda Senátu zařadí volbu osob navrhovaných Senátem do funkce podle zvláštních předpisů na pořad nejbližší schůze Senátu. Senátor, který návrh podal, jej může vzít zpět do ukončení rozpravy na schůzi Senátu. Totéž platí pro navrhovatele podle zvláštních předpisů. Osoby navrhované Senátem do funkce podle zvláštních předpisů se volí většinovým způsobem, tajným hlasováním. Pro volbu jediné osoby navrhované Senátem do funkce se použije přiměřeně ustanovení čl. 2 týkající se volby předsedy Senátu (kde se mimo jiné konstatuje, že volba se koná nejvýše ve dvou kolech; ve všech třech uskutečněných volbách předsedy byl předseda zvolen již v kole prvním). Pro volbu více osob navrhovaných Senátem do funkcí se použije přiměřeně ustanovení čl. 2 týkající se volby místopředsedů Senátu.

5. Podle Čl. 6b nazvaného „Vyslovení souhlasu s nominací podle zvláštních předpisů“ platí, že návrh na vyslovení souhlasu Senátu s nominací podle zvláštních předpisů předseda Senátu neprodleně postoupí organizačnímu výboru a rozešle jej všem senátorům a senátorským klubům. Organizační výbor návrh na nejbližší schůzi přikáže výboru, popřípadě výborům a doporučí předsedovi Senátu, aby byl předmětný návrh zařazen na pořad schůze Senátu. Přikáže-li organizační výbor návrh více výborům, určí, který z nich bude výborem garančním. Výbor, kterému byl návrh přikázán, ověří, zdali osoby, s jejichž nominací má Senát vyslovit souhlas, splňují podmínky stanovené zvláštním předpisem. O návrhu na vyslovení souhlasu s nominací podle zvláštních předpisů hlasuje Senát většinovým způsobem a tajně. Pro vyslovení souhlasu s nominací podle zvláštních předpisů se použije přiměřeně ustanovení čl. 2 týkající se volby předsedy Senátu.

6. Diskutabilní zůstává odpověď na otázku, zda je prezident republiky zmocněn k odmítnutí jmenování osoby navržené Senátem Parlamentu České republiky do funkce předsedy Úřadu.

7. Jindřiška Sylová rekapitulovala názory týkající se pravomoci prezidenta jmenovat člena vlády, resp. návrh na toto jmenování odmítnout (Sylová, J. *K pravomoci prezidenta jmenovat členy vlády*. Praha: Parlamentní institut, 2013). Konstatovala, že ústavněprávní literatura se jednotně přiklání k tomu, že prezident České republiky musí být zdrženlivý při odmítání jmenovat jemu řádně navrženého člena vlády. Je tomu tak proto, že Česká republika je parlamentním systémem, v němž prezidentova pravomoc jmenovat ministry je – důsledkem historického vývoje tohoto systému – svým významem jen právem obřadním. Pokud se týká

soudní přezkoumatelnosti jeho rozhodnutí odmítnout jmenovat navrženého člena vlády, v úvahu připadá kompetenční spor a nově (po předposlední novele Ústavy č. 98/2013 Sb.) i ústavní žaloba k Ústavnímu soudu pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku podle čl. 65 odst. 2 Ústavy.

8. Nejvyšší správní soud v rozsudku **4 Ans 9/2007** konstatoval, že úvaha prezidenta republiky při jmenování soudců se proto omezuje na kontrolu splnění zákonných podmínek pro jmenování soudcem, stanovených zákonem o soudech a soudcích a souvisejícími předpisy. Tato skutečnost nezakládá ani povinnost jmenovat všechny kandidáty vládou vybrané, ani nevylučuje úvahu při hodnocení charakteristik jednotlivých kandidátů. Úvaha při jmenování se však musí odehrávat výlučně v rámci zákonných podmínek. Prezident republiky proto nemůže v prostoru daném pro jeho uvážení další kritéria nad rámec kritérií zákonem výslovně stanovených vytvořit, tj. vyžadovat splnění kritérií, která zákon neobsahuje. Prezident republiky je však oprávněn a zároveň povinen odmítnout jmenování kandidáta, u kterého na základě úvahy odpovídající pravidlům správního uvážení v materiálním právním státě dospěje k závěru, že by jeho „zkušenosti a morální vlastnosti“ nedávaly „záruku, že bude svou funkci řádně zastávat“, či pokud shledá, že není splněno některé z relativně exaktně definovaných zákonných kritérií (kupříkladu podmínka státního občanství, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost či naplnění věkové hranice a další).

9. Byť nelze zaměňovat pravomoc prezidenta jmenovat členy vlády a soudce s pravomocí jmenovat předsedu Úřadu (tato pravomoc se odvíjí z čl. 63 odst. 2 Ústavy a podústavního práva, kterým je zákon o ochraně osobních údajů), rovněž ve vztahu k této otázce lze požadovat, aby prezident přistupoval k otázce odmítnutí Senátem navržené osoby zdrženlivě, resp. obracel pozornost výhradně ke splnění zákonných podmínek pro jmenování předsedou Úřadu, stanovených zákonem o ochraně osobních údajů a souvisejícími právními předpisy. Tento názor vychází z ústavních zásad dělby moci, jakož i z předpokladu, že v situaci, kdy není dána odpovědnost (srov. čl. 54 odst. 3 a čl. 65 odst. 2 Ústavy), je třeba pravomoci vykládat restriktivně.

10. Zákon o ochraně osobních údajů nezakotvuje lhůty, v jejichž rámci by prezident republiky měl přistoupit ke jmenování, resp. odvolání předsedy Úřadu. Toto normativní řešení nicméně není překvapivé, neboť se zakotvením lhůt by musely být stanoveny rovněž sankce za jejich nedodržení, resp. zákonná úprava by musela určit orgán pověřený k udělování těchto sankcí. V případě, že by jím byl Ústavní soud, nemusela by tato skutečnost zůstat bez významu v případě výběru kandidátů na soudce Ústavního soudu, u nichž prezident republiky požádá Senát o souhlas se jmenováním. Otázka včasnosti jmenování předsedy Úřadu se tudíž bude řídit ústavními zvyklostmi, přičemž je namístě uvažovat, že by ke jmenování mělo dojít bez zbytečného odkladu.

11. Rozhodne-li se předseda Úřadu rezignovat, uplatní se obecná úprava obsažená v zákoně o ochraně osobních údajů.

K odst. 2

12. Podle § 32 odst. 2 je předseda Úřadu jmenován na dobu 5 let. Ve srovnání s pozicí inspektora jde o poloviční délku funkčního období (§ 33 odst. 2). V evropských podmínkách není délka tohoto funkčního období neobvyklá. Otázka opakovaného jmenování může vyvolávat pochybnosti, neboť není vyloučeno, že předseda Úřadu bude při výkonu kompetencí ovlivněn svými kalkulacemi týkajícími se znovujmenování. S účinností zák. č. 250/2014 Sb. (1. 1. 2015) se na konci odst. 2 doplňuje: „Předseda Úřadu se považuje za služební orgán a je oprávněn dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu státní služby podle zákona o státní službě.“

K odst. 3

13. § 32 odst. 3 zakotvuje podmínky jmenování předsedy Úřadu. Zprv je o státní občanství České republiky, které lze doložit kupř. občanským průkazem. Zadruhé se jedná o způsobilost k právním úkonům, což je výraz obsažený v § 8 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, kterému odpovídá pojem svéprávnost vymezený v § 15 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jako způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat). Ustanovení pod písm. b) předepisuje coby podmínku bezúhonnost, kterou blíže vymezuje § 32 odst. 4 zák. o ochraně os. údajů. Souvisejícím dokladem je výpis z Rejstříku trestů. Dále je třeba splnit podmínky stanovené zvláštním zákonem, jímž je zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky (lustrační zákon). Odpovídajícím dokladem je lustrační osvědčení. Předmětné ustanovení též určuje, že znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti jsou předpokladem, že předseda Úřadu bude svoji funkci řádně zastávat. Splnění této podmínky je na uvážení senátorů Senátu Parlamentu České republiky a – vzhledem k volnější interpretovatelnosti – nelze vyloučit, že právě s poukazem na její nesplnění prezident republiky odmítne jmenovat navrženého kandidáta. Konečně ustanovení pod písm. c) konstatuje, že předseda Úřadu musí mít ukončené vysokoškolské vzdělání [srov. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), včetně § 89 týkajícího se uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace].

K odst. 4

14. Podle § 32 odst. 4 je bezúhonnou pro účel tohoto zákona fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin nebo i trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

15. Subjektivní stránka trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji podle § 180 tr. zákoníku může být naplněna formou zavinění z vědomé i nevědomé nedbalosti. Jeho první odstavec předepisuje, že kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně

zveřejní, sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si присvojí osobní údaje, které byly o jiném shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné moci, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, již se osobní údaje týkají, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

K odst. 5

16. Podle § 32 odst. 5 je s výkonem funkce předsedy Úřadu neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a členství v politických stranách a hnutích.

17. Tato úprava odráží zásadu nezávislosti Úřadu zakotvenou v § 28. Kromě principu dělby moci nelze ztráct ze zřetele, že další orgány vykonávající veřejnou moc, resp. politické strany a hnutí, mohou být předmětem kontroly Úřadu.

K odst. 6

18. Ustanovení § 32 odst. 6 zakazuje předsedovi Úřadu zastávat jinou place-nou funkci, být v dalším pracovním poměru nebo vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

19. Předmětné ustanovení omezuje pouze výdělečnou činnost; z řečeného ovšem nelze samozřejmě dovozovat, že předseda Úřadu je zmocněn k narušování důstojnosti a ohrožování důvěry v nezávislost a nestrannost Úřadu z jiných než ekonomických pohnutek. V takovém případě nicméně přichází do úvahy odvolání s poukazem na § 32 odst. 7 ve spojení s § 32 odst. 3 písm. b).

K odst. 7 a 8

20. Odvolání předsedy Úřadu je možné výhradně na základě důvodů uvedených v § 32 odst. 7 a 8. Podle odst. 7 je z funkce předseda Úřadu odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování. Podle odst. 8 z funkce může být předseda odvolán také tehdy, jestliže nevykonává po dobu 6 měsíců svoji funkci. Norma vtělená do odst. 8 tudíž prezidentovi republiky poskytuje relativně široký prostor pro uvážení, zda předsedu Úřadu odvolat.

Citovaná judikatura:

Nejvyšší správní soud:

rozsudek ze dne 25. 8. 2006, č. j. 4 As 57/2005-64; rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007-197.

Související ustanovení:

§ 2 – zřízení a působnost Úřadu, § 28 – nezávislé postavení Úřadu, § 29 – věcná působnost Úřadu, § 29a – poskytování údajů Úřadu pro výkon jeho působnosti, § 30 – zaměstnanci Úřadu.

Související předpisy:

čl. 54, čl. 63 odst. 2, čl. 65 odst. 2 Ústavy, – § 152 spr. řádu, – § 15 odst. 2 obč. zák., – § 14 kontrolního řádu, – přílohy č. 2, Čl. 6a, Čl. 2, Čl. 6b zák. č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu.

Literatura:

SYLLOVÁ, J. *K pravomoci prezidenta jmenovat členy vlády*. Praha: Parlamentní institut, 2013.

Inspektoři Úřadu**§ 33****(Inspektoři Úřadu)**

(1) Inspektora jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu Parlamentu České republiky.

(2) Inspektor je jmenován na období 10 let. Může být jmenován opakovaně.

(3) Inspektor řídí kontrolu a provádí další úkony, které jsou v působnosti Úřadu.

(4) Činnosti podle odstavce 3 vykonává 7 inspektorů Úřadu.

K odst. 1

1. Podle prvního odstavce § 33 inspektora jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu Parlamentu České republiky. Jde o normativní řešení shodné s úpravou obsaženou v § 32 odst. 1. Uplatní se tudíž komentář k tomuto ustanovení s tím rozdílem, že namísto výrazu předseda Úřadu je třeba dosadit pojem inspektor Úřadu.

K odst. 2

2. Podle § 33 odst. 2 je inspektor jmenován na období 10 let a může být jmenován opakovaně. Toto normativní řešení je benevolentnější než v případě § 32 odst. 2, podle něhož je předseda Úřadu jmenován na dobu 5 let a může být jmenován maximálně na 2 po sobě jdoucí období (srov. komentář k tomuto ustanovení). Uvedené normativní řešení souvisí s omezenějšími kompetencemi inspektorů, nicméně i zde není vyloučena oponentura ohledně rizik souvisejících se snahou dosavadních inspektorů dosáhnout svého znovujmenování. Nelze nicméně přehlížit, že i samotný proces ustavování inspektora či předsedy Úřadu do funkce je predisponován politickými dohodami (v některých případech není zřejmé, že by se tito kandidáti problematikou ochrany osobních údajů zabývali kdykoli dříve) a ztěžka se v praxi uplatní zásada zmiňovaná v souvislosti se soudci Ústavního soudu, že „soudce je povinován nevděkem“.

K odst. 3

3. Podle § 33 odst. 3 inspektor řídí kontrolu a provádí další úkony, které jsou v působnosti Úřadu. Toto ustanovení úzce souvisí s § 29 odst. 1 písm. a), dle kterého

Úřad provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a navazují na něj ustanovení § 37 až 40a, jakož i zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)].

4. Zákonné zmocnění ke kontrole nahrazuje pověření podle § 4 kontrolního řádu. V souladu s § 30 odst. 2 je možnost zmocnění jiného zaměstnance Úřadu výkonem kontrolní činnosti.

5. Ustanovení § 33 odst. 3 rovněž konstatuje, že inspektor provádí další úkony, jež jsou v působnosti Úřadu. Tyto úkony jsou předznačeny v ustanoveních § 29 odst. 1. Jde kupř. o otázky související s projednáváním přestupků a jiných správních deliktů a udělováním pokut podle zákona o ochraně osobních údajů.

K odst. 4

6. Podle ustanovení § 33 odst. 4 činnosti podle odstavce 3 vykonává 7 inspektorů Úřadu. Z ustanovení vyplývá, že počet inspektorů je pevně určen. Podmínky jmenování a odvolání inspektorů Úřadu stanoví § 34.

Související ustanovení:

§ 28 – nezávislé postavení Úřadu, § 29 – věcná působnost Úřadu, § 29a – poskytování údajů Úřadu pro výkon jeho působnosti, § 30 – zaměstnanci Úřadu, § 31 – kontrolní činnost, § 32 – předseda Úřadu, § 34 – podmínky výkonu funkce inspektora Úřadu, § 37 – oprávnění kontrolujícího na přístup k informacím, § 38 – průkaz kontrolujícího, § 40 – opatření k nápravě.

Související předpisy:

kontrolní řád.

§ 34

(Podmínky výkonu funkce inspektora Úřadu)

(1) Inspektorem může být jmenován občan České republiky, který je způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem³⁰⁾ a má ukončené odborné vysokoškolské vzdělání.

(2) S výkonem funkce inspektora je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a členství v politických stranách a hnutích. Inspektor nesmí zastávat jinou placenou funkci, být v pracovním poměru ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

(3) Z funkce je inspektor odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování.

³⁰⁾ Zákon č. 451/1991 Sb.

K odst. 1

1. Podle ustanovení § 34 odst. 1 inspektorem může být jmenován občan České republiky, který je způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem a má ukončené odborné vysokoškolské vzdělání. Citovaná norma svým obsahem odpovídá § 32 odst. 3, který vymezuje podmínky, za nichž může být jmenován předseda Úřadu. Rozdílem je absence ustanovení obdobného tomu, podle něhož znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti předsedy Úřadu musejí být předpokladem, že bude svoji funkci řádně zastávat. Odlišnost normativního řešení v případě inspektorů Úřadu postrádá hlubší logiku. Jen zcela okrajovou odlišností je formulace, že inspektor musí mít ukončeno „odborné“ vysokoškolské vzdělání. V podstatě jde o pleonasmus, neboť každé vysokoškolské vzdělání by mělo mít povahu odbornou.

K odst. 2

2. Podle druhého odstavce s výkonem funkce inspektora je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a členství v politických stranách a hnutích. Inspektor nesmí zastávat jinou placenou funkci, být v pracovním poměru ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost narušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

3. Ustanovení § 34 odst. 2 je zcela identické s normami včleněnými do § 32 odst. 5 a 6; v podrobnostech lze tudíž odkázat na komentář k těmto ustanovením.

K odst. 3

4. Podle třetího odstavce je z funkce inspektor odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování. Jde o ustanovení obdobné § 32 odst. 7. Zákon neobsahuje ustanovení obdobné § 32 odst. 8, podle něhož může být předseda odvolán také tehdy, jestliže nevykonává po dobu 6 měsíců svoji funkci. Věcný rozdíl pro odlišnou úpravu spočívá ve vyšším počtu inspektorů Úřadu, v jehož důsledku dlouhodobější absence některého z nich se pravděpodobně nebude vyznačovat natolik relevantním průmětem do rámce fungování Úřadu.

Související ustanovení:

§ 30 – zaměstnanci Úřadu, § 32 – předseda Úřadu, § 33 – inspektoři Úřadu.